

REDACTIUNEA,
Tipografia și Administra-
țiunea

BRASOV, Piața-mare 80.
Buletin săptămânal nu se primește.
Manuscrisurile nu se returnează.

INSERATE:
Se primesc la Administra-
țiunea Brașov și la birou-
rile următoare:

Vina la M. Dukas Nachf., Helmut
Schalk, Rudolf Mosse. — In Buda-
pesta la Eckstein Bernat, Julius Leo-
pold, Blockner I.

PREȚUL INSERATELOR:
Un șir pe 20 bani pen-
tru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și învoială.
Reclame pe pag. a 5-a 1
șir 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXIII.

Telefon: Nr. 226.

"GAZETA" apare ZILNIC.
Abonamente pentru Austro-Ungar:
pe un an: —
24 cor. pe 6 luni 12 cor. pe trei
luni 6 cor. — N-rii de Duminică:
patru cor. pe an.

Pentru România și străinătate:
pe un an 40 franci, pe șase luni 20
franci, pe trei luni 10 franci.

N-rii de Duminică 8 fr. an.
Se poate prenumăra la toate oficiile
poștale precum și la d-ii colectori.

Abonamentul pentru Brașov:
La Administrația "GAZETEI" pe
1 an 20 C. Pe 6 luni 10 C.
pe trei luni 5 C. Cu dusa
acasă: Pe un an 24 Cor. Pe 6 luni
12 Cor. Pe trei luni 6 Cor. Un exem-
plar 10 bani. — Alți abonamentele
cât și inserțiunile se plătesc înainte.

Nr. 191.

Brașov, Mercuri, 1 (14) Septembrie

1910.

Orizontul politic.

Pe orizontul politic al Ungariei se conturează evenimentele, ce au să se perindeze în sesiunea de toamnă a parlamentului. Vacanțele de vară și pauza politică e pe sfârșite. În câteva zile se va începe din nou munca politică, mișcările și frământările parlamentare.

Guvernul e de credință, că sesiunea ce vine, va fi relativ destul de liniștită. Se vor vota proiectele și cererile guvernului, fără mare împotrivire din partea opoziției.

În toaia semioficioasă a guvernului a apărut un comunicat, din care se vede, că guvernul ce proiecte are de gând să prezinte parlamentului spre rezolvare.

Mai întâiu și ca un lucru principal este *proiectul de budget* al anului viitor. Proiectul va fi prezentat îndată după începerea sesiunii parlamentare, în una din ședințele prime și va fi pus la ordinea zilei cât se poate de curând. Guvernul pune mare pond pe aceea, ca proiectul de budget să se voteze în anul acesta, nevoind să ceară indemnitate.

În Octombrie se vor întruni *delegațiunile*, în cari miniștrii comuni vor avea de împărtășit mai multe lucruri de importanță. Aceste se refer, cum se știe, la chestiile militare și afacerile externe, cari, după cum zice semioficiosul, au să formeze obiect de discuție obiectivă și temeinică și în camera ungară. Ziua de întrunire a delegațiilor nu se știe încă. În privința aceasta contele Khuen a declarat mai multor ziarști în Viena, că termenul întrunirii delegațiilor se va stabili în consiliul ministerial comun, ce se va ținea în 22 I. c.

Un obiect de urgență al parlamentului este și votarea *convenției vamale și comerciale cu Sârbia*. În articularea acestui tratat internațio-

nal e grabnic și din motiv, că scumpirea cărnii a devenit aproape insuportabilă la noi și în Austria.

Tot de urgență este și chestia *băncii comune*, fiind legată de termen. Privilegiul băncii austro-ungare expiră în 31 Dec. a. c. Guvernul voințe să înoiască privilegiul băncii comune, având în vedere interesele țării. Guvernul și-a mărturisit dela început acest punct de vedere al său și speră cu siguranță, că va avea sprijinul majorității, cu atât mai mult, că în campania electorală fiecare candidat al partidului muncii a accentuat-o aceasta și astfel partidul dela guvern a primit în privința băncii o formală autorizație dela țară.

Semioficiosul mai declară apoi, că deși guvernul va prolunga privilegiul băncii comune, nu va aduce mai puțin pentru țară, decât voia să aducă guvernul coaliționist, atât de mult aruncat încoace și încolo în valurile viforului de bancă și în urmă totuși ancorat în portul sigur al comunității de bancă. Cu alte cuvinte, zice semioficiosul, guvernul *uşurează și șefilor din fostul cabinet coaliționist a vota proiectul...*

În fine se mai zice, că guvernul nu crede să fie discuții mari și neliniștitoare în jurul acestor obiecte. De obstrucție nu se teme, iar de o discuție mai lungă, ce se va înscena poate din partea opoziției, asemenea n-are multă grije.

Din cauza aceasta guvernul nu se ocupă cu gândul, de-a restringe dispozițiile regulamentului camerei. La aceasta ar veni rândul numai în cazul, dacă opoziția va trece în obstrucție

Cum vedem, guvernul va prezinta camerei agende privitoare la cele mai urgente necesități de stat. Însă chiar și la aceste opoziția poate să-i facă o strajnică împotrivire, îndeosebi la chestiunile militare și ale băncii comune, cari sunt

mai mult contrariate din partea iusthiștilor.

Guvernul cu toate asigurările contrare, ține cont de o posibilă obstrucție și de aceea vedem, că de-o parte vrea se îndulcească pe șefii coaliționști (cetește: Kosuth și Apponyi), că le ușurează, vezi Doamne, calea pentru a vota banca comună, iar de altă parte pune în vedere înăsprirea regulamentului camerei, dacă opoziția se va deda la obstrucție. Aceasta sună partidului lui Iusth, care zisese în sesiunea trecută, că lasă împotrivi-rea obstrucționistă — pe toamnă.

Vom vedea deci în curând, ce va zice opoziția la planurile guvernului și apoi ce va face în cameră.

Khuen și presa pariziană. Un corespondent al unui ziar parizian a avut o convorbire cu contele Khuen pe când acesta se afla la băile din Ostende.

Khuen și-a exprimat mirarea, că ziarele pariziene prezintă pe Maghiari de așa, cari vreau să frângă dualismul și să se separe de Austria.

»Ce privește afirmarea — a zis Khuen — că statul nu se îngrijește de popor, aceasta e o calomnie, de oare-ce guvernele ungare și-au ținut în tot-deauna de datorință a promova bunăstarea poporului, chiar și din motivul de-a împedecca emigrațiunea.

Să ne ierte d-l Khuen, dar chiar în ultima declarație dânsul nu are dreptate.

Camera. Prima ședință a camerei ungare va fi în 27 Sept. c. În această ședință din partea kossuthiștilor să va face o interpelație în afacerea spanului dela M.-Oșorheim, Erösdý.

Misiunea engleză la Viena. Maj. Sa a primit eri după prânz în audiență solemnă, pe lordul Roseberry, șeful misiunii engleze venit spre a-i notifica suirea pe tron a regelui George.

Meetingul socialist din Frankfurt

Partidul democrat socialist din Frankfurt a convocat pentru Duminică după prânz în grădina Tivoli un meeting monstru, în care au pronunțat discursuri Jaurés din Paris, Vandervelde din Bruxelles, Keir Hardy din Londra și Gloeckel din Viena. Numărul participanților a fost de 15—20.000. Discursurile în limbi streine fiind interzise de către autorități, toți oratorii s'au mărginit la foarte scurte rapoarte. Keir Hardy însă, cu toată interdicerea limbei engleze, a vorbit în englezește fără a fi împiedicat de cătră poliție. Câteși patru oratorii au accentuat internaționalitatea și solidaritatea și au combătut ori-ce războiu, au încurajat social-democrația germană la luptă energetică în viitoare alegeri pentru Reichstag. Meetingul a durat numai trei sferturi de oră. După-ce au cântat marsilieza uvrieră, mulțimea a mers în cea mai mare ordine la podul de la Main. Puternice detașamente de poliție erau aci postate, însă nu au avut nici un motiv de a interveni.

Papa judecător de pace. Pentru aplanarea diferendului dintre Brazilia și Peru s-a întrunit, încă în 1906 un juriu de pace la Rio de Janeiro, Juriul a rugat pe Papa să primească postul de prezident. Papa a primit și a delegat ca locțiitor al său pe nunciul apostolic, Alexandru Bavena. Sub conducerea acestuia juriul și-a terminat acum lucrările și diferendul s-a aplanat spre mulțumirea deplină a ambelor state. Nunciul Bavena a primit mulțumite dela ambele părți litigante, pentru osteneala și interesul manifestat față de cauză.

Externe. Din Iohannesburg (Africa de Sud), se anunță, că lordul Methen, comandantul suprem al trupelor engleze, a rostit la Hoopstadt în statul Oranje, un discurs senzațional, în care a insistat asupra necesității sporirii trupelor engleze în Africa de sud. Intre altele a spus următoarele:

»Nu susțin, că puterea armată a trupelor germane din Damara și cumpărările de cai, care se efectuează acum, dovedesc, că există o dorință naturală ca ei să fie gata de luptă. Nu zic de altă parte, că la

FOILETONUL GAZ. TARNS.

Pressa modernă și păcatele ei.

De Ion Scurtu.

În cartea sa despre »Nationalism și democrație«, d. Aurei C. Popovici dedică un capitol special puterii, pe care o are presa. În legătură cu discuțiunile și polemicele interesante, cari s'au facins deunăzi cu privire la problema libertății noastre de presă, opiniunile unui publicist de valoare d-lui Popovici n'ar fi trebuit să rămână uitate în paginile operii sale. Dar era cât se poate de firesc să se întâmple așa, când tocmai oamenii condeiului, cărora se adresează în prima linie cartea d-lui Aurel Popovici, n'au scris aproape nimic despre ea. Unii o vor fi citit, dar nu le-a plăcut și ar fi combătut-o, dar n-aveau cum. E greu să te iai la luptă cu un om înarmat din creștet până în dinți pe când tu, biet adversar, n'ai drept armă, decât un creștet gol și dinți înleștați de necaz, ca toți demagogii, pe care-i vântură autorul operii despre antiteza între naționalismul real și democrația utopică. Așii iarși, dintre gazetarii gazetele noastre, cari apar și dispar odată cu viața lor de-o zi, nici nu-și vor fi luat osteneala să petreacă din ochi paginile unei cogiamite cărți așa de voluminoase.

Aceștia sunt oameni subțiri, cu nervi delicai și cu principii fistichii. Ei au oroare de masele ideilor și se pleacă numai maselor de cetitori ai articolelor măsurate cu vingalacul. Ei n'au vreme de pierdut cu cărțile, pentruca scriu de dimineața. Ei au credință, foarte răspândită printre gazetarii moderni, dela noi și de aiurea, că e mult mai important să scrii un articol, decât să cetești o carte, chiar dacă articolul n'are nici o idee, iar cartea e plină de ele. De sigur, că în astfel de condiții, e și mult mai ușor să scrii, decât să cetești...

Dar cărțile bune chiar dacă nu se vorbește despre ele în presă, există și se cetesc. Din contră, atâtea gazete, cari apar, nu se cetesc și atâtea gazetari, cari scriu mereu, nu există în conștiința culturală a unui neam. Să trecem, deci, cu nepăsarea cuvenită peste gazetarii efemeri ai gazetelor efemere și să ne oprim la ideile unui gazetar al neamului, cum este d-l Aurel C. Popovici, care a studiat problema pressei moderne și o cunoaște, ca nimenea altul la noi.

Cu spiritul său critic, totdeauna tăios și pătrunzător în adânc, autorul nostru nu se lasă amăgit de osanele ce se cântă progreselor uriașe ai pressei moderne. D-sa admite părerea publicistului german Karl Hauer, că »manualul de cultură al omului de astăzi este ziarul«, că ziarul este dascălul poporului, dar con-

stată în același timp, de acord cu Hauer, că nivelul intelectual și moral al pressei cotidiene scade mereu, în toate părțile. De aceea influența, tot mai mare a pressei trebuie să ne pună pe gânduri. Puterea neutralizării reciproce, în care mulți puneau ultima nădejde, când se gândeau la efectele rele ale pressei, devine iluzorie prin alianța ziarelor cu interese comune.

Cei ce se plâng mereu, că »nu avem opinie publică«, nu știu — zice d-l Popovici — că opinia publică nu există, decât în privința ideilor de mult și adânc intrate în conștiința publicului. În toate celelalte privințe, presa crează opinia publică. Presa ridică autoritatea oamenilor politici și tot ea o distruge. Ziare răspândite, scrise cu oarecare temperament, pot nimici reputația celor dintâi bărbați de stat și pot înălța orice mediocrități la culmea simpatilor populare. Presa poate propaga ideile cele mai înțelepte și cele mai ridicole. Ea le poate populariza pe toate.

Presă este o sugestiuie comună. Ea schimbă mentalitatea cetitorilor. Când o gazetă se adresează zilnic la zeci de mii și milioane de cetitieri, repetând mereu aceleași idei ale nu știu cărui domn X, lumea la început mai crede, mai nu crede, mai clatină din cap, până ce sfârșește repetând și ea ideile d-lui X, felul lui de argumentație, ba e chiar gata să moară

pentru convingerea, mai adeseori pentru interesul acelu X.

Marele păcat al celor mai multe gazete moderne este, că n'au un ideal, că sunt numai întreprinderi negustorești, cari speculează tot. Dovadă campania faimoasă a pressei europene în chestia Dreyfuss. D-l Popovici admite, că n'a fost vinovai căpitanul. Dar se întrebă: câte mii de oameni nu au fost și nu sunt condamnați, pe nedrept? Deslănțuitu-s'a pentru vre-unul din aceștia o asemenea campanie troiană? Vorbă să fie. Iată de pildă, atitudinea pressei din Austria, a celebrelor ziare »Neue Freie Presse«, »Neues Wiener Tageblatt« etc. Luni și ani de-a rândul au apărut pe Dreyfuss. Publicau aproape zilnic pagini de telegrame costisitoare în chestia victimei. Dar în același timp și chiar în același imperiu, în Ungaria, un considerabil număr de Români au fost împușcați ca fiarele, fără de nici o vină, de cătră jandarmi; nenumărați Români, Germani și Slavi, publiciști, doctori, advocați, preoți, au fost condamnați, contra legii, la poșcărie de ani întregi. Totuși liberalele gazete din Austria n'au găsit un singur cuvânt pentru apărarea »dreptății«, ba nici nu luau notiță de aceste crime ale justiției. De ce? Pentrucă aveau subvenții grase dela guvernele ungarești. De ce? conspirația tăcerii, care-i o armă totdeauna preseri mercantile în contra celor mai sfinte cauze.

Pasuto se pregătesc demonstrațiuni și turburări. *Va veni însă un timp, când englezii vor fi surprinși de atacuri.* Va trebui să recunoaștem, că nu ne-am îndeplinit datoria. Prin ușurința comandanților armatei noastre suntem expuși a ajunge într-o situație penibilă.

După »Vecerna Novosti« sârb guvernul ar avea intenția să contracteze la Paris chiar în cursul acestui an un nou împrumut de 100 de milioane pentru complectarea armamentului armatei, pentru întinderea rețelei de căi ferate și pentru acoperirea deficitului bugetar.

O moarte morală.

„Seara“ scrie următoarele:

Cezul Brote a încetat să fie suspect. Astăzi avem toate simptomele unei intoxicațiuni morale cu efect mortal. Ca și tovarășul său Vicarul Mangra, d-l Eugen Brote a trecut în tabăra contrarilor și de acolo aruncă săgeți otrăvite în contra propriilor săi frați de sânge, încercând să coboare în noroi toate idealurile lor naționale și politice.

Cunoscătorii oamenilor, cari au jucat un rol mai de seamă în politica Românilor de peste munți, n'au fost surprinși nici de atitudinea călugărului necredincios față de neamul său, nici de purtarea incalificabilă a tovarășilor, pe cari nu-i mai numim. Numai opinia publică a rămas mirată pentru că ea judecă faptele și n'are putința să carceteze de aproape caracterul fapturilorilor.

Multă vreme, faptele lui Mangra și ale complicilor săi de astăzi au fost naționale. Dumelelor erau chiar radicalii cei mai gălăgioși în partidul național și osândeau pe moderații sinceri, de felul regretatului Mocioni, ca pe niște trădători. Dar caracterele acestor oameni, cari își bat joc de ceea ce slăveau odată, au fost în totdeauna suspecte. Oamenii meschini, intriganți, servili cu cei mari și trufași cu cei mici, ei au hrănit ani de zile zizania între Români de dincolo, iar la noi s'au făcut unelte politice în schimbul unei situațiuni și foloase materiale, pe care nu le meritase prin bărbăția lor, ci le câștigaseră prin viclenie. Vicarul Mangra a scris o broșură plătită în contra Mitropolitului Ghenadie și s'a ales membru al Academiei Române prin clevetirea unui mare Român ca feticul Augustin Bunea, pe care-l ura pentru sfinția sa înaltă și pentru caracterul său de bronz. D-l Eugen Brote a luat un premiu al Academiei numai grație protectorului său, D-l D. Sturzda, care a trebuit să-l izgonească apoi de pe moșia, unde făcuse cea mai rea administrație.

Astăzi, când d-l Brote se găsea fără de stăpân, el s'a băgat slugă la guvernul unguresc, care-l năimise pe Mangra. Intre

noii tovarăși ai prietinelor vechi, se mai ivi și figura sinistă a unui popă răspopit, fost pușcăriaș, Câmpeanu, ca să nu mai pomenim de alte victime, mai jalnice și poate inconștiente ale târgușilor de »împăcare« cu Ungurii.

Ca și părintele Mangra, d-l Eugen Brote și-a săpat el înșuși moimântul moral. El nu mai există printre Români de bine, precum Vicarul de la Oradea-mare nu și mai poate arăta fața necuvioasă între membrii Academiei noastre.

Moartea lor morală — să fie un exemplu teribil pentru alții, cari s'ar lăsa ispitiți de diavolul intereselor personale, ca să trădeze interesele neamului lor.

Asociațiunea la Dej.

Programul serbărilor.

Programul serbărilor aranjate în Dej din prilejul adunării generale a »Asociațiunii« în zilele de 18 și 19 Septembrie n. a. c. este următorul:

TEATRU.

Duminecă în 18 Sept. se vor reprezenta în sala festivă a comitatului următoarele piese:

»Pentru ochii lumii«: comedie în 2 acte de Labiche, localizată de Gil.

Persoanele:

Razian, fost cofetar, Dr. Romul Micșa. Zoiața, soția lui, Lucreția Brehar. Cornel fiul lor, Octavian Moldovan. Melinescu, medic fără pacienți, Laurențiu Perhaiția. Constanța, soția lui, Mărioara Bodea. Emilia, fiica lor, Julia Mezel. Ștefan Călin, negustor de lemne, Gavriil Lador. Berta, camerieră la Ruzian, Regina Roman. Ana, camerieră și Sofia, bucătăreasă la Melinescu, Maria Roman. Un tapasier, Victoria Herman. Un arnău * * *. Un servitor * * *. Un arap, Gavriil Mânzatu. Un bucătar, Benedict Rusu.

Se petrece în București, în timpul de față.

II. »Jertfa«: dramă într'un act, de I. G. Miclescu.

Persoanele:

Doamna Dubău, Emilia Savu. Tina, fiica ei, Mărioara Bodea. Doctorul Aurel P. Bănuțiu. Pricopi, veche slugă, Benedict Rusu.

Se petrece în Noemvrie 1877 la moșia Stărești a doamnei Dubău.

III. »O soacră«: Farză într'un act de I. L. Caragiale.

Persoanele:

Alexandru Peruzean, Victor Micșa. Iulia, nevastă-sa, Mărioara Bodea. Fifina, soacră lui, Lucreția Brehar. Ellis Furtunescu, căpitan englez, Octavian Moldovan. Victor, chelner, Victor Mihali. Liza, camerieră, Emilia Savu.

Se petrece într'un otel în București. Inceputul la ora 7 $\frac{1}{2}$ seara fix.

Prețurile de intrare: Loc I. 3 cor. Loc II. 2 cor. 40 fil. Loc III. 1 cor. 60 fil; Balcon; Loc de șezut 2 cor. 40 fil. Loc de stat 1 cor. de persoană.

CONCERT.

Aranjat Luni, în 19 Septembrie nou. în sala festivă a comitatului cu concursul corului mixt al Reuniunii române de cântări din Năsăud și al orhestrii militare a reg. Nr. 63. din Biștrita. Dirigent A. Bena.

Programul:

Glapek: Fantazie pe motive românești pentru orhestră. 2. a) A. Bena: Serenadă. b) G. Dima: Fântână cu trei izvoare. c) G. Dima: Sub fereastra mândrei mele, Coruri. 3. C. Chovan: Dansuri Românești, executate la pian de doamna Lucreția Dr. Micșa și d-l Guilelm Șorban. 4. L. Demide: Înșiră-te mărgărite, legendă de V. Alexandri, cor cu acompaniament de orhestră. 5. Uvertură românească pentru orhestră. 6. a) G. Șorban: Melancolie b) I. Mureșianu: Olteanca, executate la pian de D-na Lucreția Micșa. 7. A. Bena: Suspine, cor cu orhestră. 8. G. Verdi: Traviata, fantazie pentru orhestră. 9. N. Popovici; Hora dobrogeană, cor cu orhestră.

Inceputul la oarele 7 $\frac{1}{2}$ seara fix. După concert: Joc.

Prețul locurilor: Loc I. 4 cor. Loc II. 3 cor. Loc III 2 cor. Balcon de șezut: 2 cor 40 fil. Loc de stat 1 coroană.

La serbarea populară, care va avea loc în 18 Septembrie n. d. a. la oarele 3 $\frac{1}{2}$ în sala otelului »Englezul« se va ținea o conferență despre »Lucrarea pământului și însemnătatea pomării și șilegumării« de d-l Aurel Cosciuc, conferențiarul agronomic al »Asociațiunii«.

Tot cu acest prilej va cânta corul năsăudean executând câteva cântări populare. La încheiere se vor face proiecțiuni cinematografice.

D-nii preoți și învățători din Solnoc-Dobăca sunt rugați și pe aceasta cale a aduce cu sine cât mai mult popor.

Prețul banchetului: 5 cor. de persoană.

Bilete pentru teatru, concert și joc și pentru banchet se găsesc de vânzare la institutele »Someșana« și »Banca populară«, ear seara la cassă.

Invitări speciale la toate aceste sărbători netrimțându-se, publicul românesc e rugat pe această cale a se prezenta la festivitățile noastre.

Dej, la 11 Sept. n. 1910.

Comitetul aranjator.

Aviațiunea română.

Un nou sbor al lui Vlaicu. Primul record de viteză în România.

București, 30 Aug. v. 1910.

D-l inginer Vlaicu este neobosit în încercările sale de-a cuceri aerul prin mașina sa de sburat. Zilnic face sboruri și constatăm cu o mare satisfacție, că sborurile sale scot tot mai mult la iveală perfecțiunea invențiunii sale și curajului său de admirat.

După câteva încercări făcute Sâmbătă în vederea sborurilor ce le va executa în fața Maj. Sale Regelui din prilejul manevrelor regale ale armatei române, d-l Vlaicu s'a înălțat din nou eri, Duminecă, executând două sboruri splendide. Timpul nu era prea favorabil. Un vânt puternic de o viteză de 20 metri pe secundă a suflat în tot timpul sborurilor. Cu toate acestea d-l Vlaicu s'a înălțat de două ori și în al doilea sbor a făcut un drum de aproape 7 kilometri în mai puțin de 3 minute, stabilind prin acest sbor primul record de viteză în România — 120 kilometri pe oră.

La sborurile de ieri — cari și-au luat inceputul la oarele 6 s'ara — a asistat un public numeros și distins, între cari principele de coroană Ferdinand, ministrul de războiu Crăiniceanu, generalii Manu, Boteanu, Șaguna, prefectul poliției Petrescu etc. etc.

La oarele 6 seara, înainte de a sosi principele Ferdinand, Vlaicu dă ordin să-i scoată monoplanul din hangar și cu tot vântul puternic, încearcă un sbor. În aplauzele entuziaste ale mulțimei, el a făcut un sbor de aproape doi kilometri în linie dreaptă, la o înălțime de 20—25 metri și a aterizat din cauza vântului, care nu-i permitea să vireze. Vlaicu sare jos de pe aparatul său și vine pe jos spre punctul de plecare, unde tocmai sosise A. S. R. principele Ferdinand, care felicita călduros pe tânărul și curajosul aviator, cu care se întreține aproape 10 minute.

După d-l Vlaicu se înalță în aer cu un aparat »Bleriot« principele Bibescu făcând un mare viraj la dreapta și înapoi — du-se împotriva vântului, spre punctul de unde plecase.

Pe la oarele 6 $\frac{1}{2}$, d-l Vlaicu încearcă al doilea sbor, deși vântul sufla cu aceeași putere. Motorul e pus în mișcare și curajosul aviator pornește cu o viteză colosală în direcția vântului. Privitorii observau, că pilotul are de dus o grea luptă pentru a păstra echilibrul aparatului său. După 2 minute aparatul d-lui Vlaicu dispăre din cerul de vedere al publicului. E un moment emoționant, căci involuntar ne cugetam, că s'a întâmplat vre-o nenorocire. Mai multe automobile pleacă spre direcția, în care dispăruse aeroplanul. După o $\frac{1}{2}$ de oră se vede apropiindu-se de locul hangarului automobilul d-lui gen. Georgescu, în care se afla teafăr și sănătos d-l Vlaicu. D-l Vlaicu povestea celor, ce-l înconjurau cu bucurie, că a făcut un sbor fenomenal. În mai puțin de trei minute a parcurs o distanță de aproape 7 kilometri și a aterizat dincolo de linia forturilor cam în dreptul fortului Domnești.

În acest sbor fantastic, aparatul avea o viteză de peste 120 km. pe oră. Din pricina vântului puternic n'a putut vira și a trebuit să se scoboare. Aterisajul s'a făcut în condițiuni foarte bune și aparatul a fost adus la hangar de soldații din compania de aerostație.

De la congresul alianței cooperative din Hamburg.

În 5 Sept. n. s'a deschis, precum am anunțat, în Hamburg al VIII-lea congres al alianței cooperative internaționale. La acest congres au luat parte peste 350 delegați ai organizațiilor cooperative din toată lumea. România este reprezentată la acest congres prin 15 reprezentanți — drept de vot, Români din Ungaria și d-l C. Popp, care reprezintă 1 organizație, iar Bucovina prin d-l S. Tofan, care reprezintă de asemenea 1 organizație.

Despre ședința primă dăm după »Națională« următoarele amănunte:

Congresul s'a deschis dimineața, la oarele 9 și un sfert, în marea sală Ernst Uleck din grădina zoologică, sub președinția venerabilului cooperator englez William

Se tot rețetă, ca o axiomă, că presa e a patra putere în stat. Însă tocmai cei ce ar avea mai multă nevoie de această a patra putere, spre a păstra pe celelalte trei, nu-și dau seama, că ar trebui să iasă din domeniul constatărilor și recriminărilor. Căci dacă pot exista ziare rele, pot fi și ziare bune. Totul depinde cine le face și în ce scop. Pestalozzi exclamase: »Dați-mi școala și vă reformez lumea!« Astăzi s'ar putea spune cu același drept: Dați-mi presa și vă stăpânec și vă reformez țara! Dar să fie o presă la nivelul problemelor morale și culturale, cari ne însuflețesc.

În mare parte, cultura unui popor și chiar existența lui națională atarnă de curentele de idei, care-l străbat. Sunt curente ce inviorează, întăresc și înalță.

Sunt iarăși curente cari slăbesc, spălăcesc și omoară de viu un neam. O presă înțeleaptă și totuși scrisă cu inimă, de redactori stiliști, cari, vorba lui Nietzsche, »lucrează la o pagină ca sculptorul la o statuie«, o presă serioasă și totuși variată, plină de interes și adevăr, poate produce minuni de regenerare intelectuală și morală.

Din nenorocire, astfel de preocupări nu domină presa modernă. Karl Hauer, vorbind despre păcatele gazetelor mercantile, caracterizează într-o satiră acerbă pe gazetarii fără principii, cari sunt robii prostimei. Ei nu scriu, pentru că ar avea

ceva de spus, ci spun mereu câte ceva, pentru că trebuie să scrie. Pentru ei adevărul e o vorbă goală, fără nici o importanță. Ei trebuie »să se pronunțe« mereu. Cum o să aibă liniștea necesară, spre a se putea gândi serios la ceva? Gândirea lor proprie i-ar putea costa pâinea de toate zilele. Ce să facă? Se târăsc și ei pe deasupra celor mai grave probleme, ca viermele pe brânză, spre a se hrăni din ele, iar uneori spre a le murdări. Ei n'au decât o preocupare: să asvârle mulțimei fărămături după placul ei. Pentru ei nu este hotărâtor adevărul, dreptatea, interesul statului, ci moda, zbleretul unison al plebei. D'n nume și păreri ce le-au zbărânit pe la urechi, din opinii rău înțelese, din rapoarte cetite fără atenție, din idei și istorii fără nici o legătură, din fapte văzute în fugă, superficial, din cincizeci de fraze banale și din petecele propriilor cunoștințe, ei țin o muncă măsurată cu cotul. Așa scrie Hauer, în studiul său despre »creerul jurnalistului«. El nu vrea să tăgăduiască, desigur, că există și gazetari de valoare, oameni întregi, dar nu sunt aceștia, care fac regula și nu ei conduc marile ziare mercantile ale continentelor. Alții sunt victimele satirei lui Hauer și victimele acestora sunt milioane de cetitori.

În categoria păcatelor presei moderne cad și ziarele revolver, al căror mobil e

banul câștigat prin șantaj sau patima omului politic și a mercenarilor săi. Despre acești gazetari, Eminescu scria în bătăie de joc, că își scot principiile din scrieri beletristice asupra statului și nu-s capabili de nici un contra-argument serios, ci numai de panglicării retorice, de generalizări, întortocheri, jucării de cuvinte. Ei nici odată n'au un argument dedus din natura lucrurilor, dictat de iubirea de adevăr.

Bismarck, pe care presa l-a atacat cu o patimă oarbă, toată viața lui, avea obiceiul să nu răspundă. El socotea că atacurile presei sunt numai praf, pe care-l ștergi cu peria. Dar acest nobil dispreț n'a dărâmat presa cea rea. În Europa ea crește ca buruiana otrăvită și e greu de stărpit acolo, unde s'a înrădăcinat, ca în statele cu o veche civilizație. Alta e situația la noi.

Aici este încă totul de făcut în presă. De aceea am ținut să scot la iveală opiniunile unui publicist, care va fi pus odată în rândul gazetarilor nemuritori ai neamului nostru, ca Eliade, Barițiu, Kogălniceanu, Eminescu și atția alții, pe când pulbere și viermi se va fi ales din mii de gazetari fără de principii. »Seara«.

Maxwell, care în cuvântarea de deschidere accentuează că Alianța, al cărei președinte este de la 1907, va găsi loc în liberul oraș hanseatic, independent de motive politice și religioase, să muncească pentru marea operă a cooperăției, oferind în același timp prilej delegaților din diferite țări să se cunoască mai de aproape și să-și întărească credința în izbândă muncii lor.

După Maxwell, la cuvântul cunoscutul conducător al marelui magazin engros al societăților cooperative germane de consum, Heinrich Lorenz, care face o scurtă dare de seamă asupra cooperăției de consum în Germania, arătând progresele ei și pe tărâmul producției organizate desocietăți cooperative.

Din partea consiliului comunal Hamburg-Altona, salută congresul, consilierul socialist Schaumburg. Președintele Maxwell supune congresului raportul asupra activității alianței Cooperative internaționale, în numele comitetului central, în decurs de 3 ani, de la congresul din Cremona până în prezent. Din raport reiese repede progrese față de trecut, pe care l'a făcut Alianța în ultimul timp.

În raportul președintelui Alianței Cooperativei, se mulțumește și unui român pentru colaborarea statornică la organul lunar (Buletinul Alianței) pe lângă mulțumirea ce președintele se simte dator să o exprime câtorva scriitori din alte țări.

Statutele modificate de comitetul central, în sensul ca organizațiile cooperative din diferite state, să aibă reprezentanți după o normă mai dreaptă în comitetul central, se aprobă în bloc și cu unanimitate.

ȘTIRI.

— 30 August v.

Inundații. Duminecă seara o foarte violentă ploaie torențială, care a durat două ore, a pricinuit inundația câtorva părți din orașul *Pola*. Apa a ajuns înălțimea de un metru. Pompierii au trebuit să intervie spre a salva persoane și mărfuri. De asemenea locuitorii din împrejurimi au cerut ajutoare. Pagubele sunt considerabile.

O telegramă ne anunță, că eri s-a revărsat o ploaie torențială asupra orașului *București*. Număroși oameni s-ar fi înecat.

Congresul învățământului comercial. Al noulea congres internațional pentru învățământul comercial a fost deschis ieri în Viena de către arhiducele Leopold Salvator, protectorul acestui congres, în prezența delegaților din mai toate statele, miniștrilor de instrucțiune și de comerț, primarul Vienei, mai multor membrii ai corpului diplomatic, autorităților, corporațiilor comerciale și industriale. România este reprezentată prin d-l N. Telega, șef de divizie în ministerul industriei.

Târg de cai de lux. În 19 l. c. n. se va ține un târg de cai de lux la obor.

Manevrele regale române se vor face în regiunea Balș-Caracal-Slatina și Pitești. La aceste manevre vor participa trupele corpului I și II de armată și ele vor începe la 28 Septembrie v. și vor ține până la 10 Octombrie. Cu câteva zile înainte de manevre, trupele aparținătoare corpurilor III și IV, exceptând cele 14 batalioane ocupate cu paza graniței spre Prut, vor fi concentrate pentru zece zile spre a termina instrucția. Cadrele trupelor din această din urmă categorie vor fi completate cu oameni concediați din contingentul 1908. Trupele de rezervă din divizia 9 și 10 Dobrogea vor începe în luna Septembrie exercițiile de războiu în unități mari. Vor fi primele manevre în urma noii organizații a trupelor de rezervă din Dobrogea.

Agitațiunile ofițerilor conspiratori din Serbia. După știri din Belgrad ofițerii conspiratori au început să se miște spre a pune mâna pe putere. Față de această atitudine a ofițerilor conspiratori, guvernul a hotărât să-i numească în posturile de miniștri plenipotențieri în streinătate. Numai la Viena și Londra vor rămâne vechii miniștri plenipotențieri, deoarece se prevede, că curțile respective nu vor convinge la numirea unor conspiratori în aceste posturi.

Bătăle cu moarte. Ni-se scrie: În Șarmașul-mare în sara zilei de 11 Sept. n. pe la 1/2 ore, doi coloniști, frații Borbe Lajos și Borbe Domokos, cam chefuți mergeau spre casă. În drum însă aproape de locuința lor, 5 tineri de asemenea coloniști de ai lor i-au întâmpinat cu băte și furci și au început ai bate, încât Borbe Lajos

după o oară dela întâmplare a murit iar celălalt zace greu bolnav. Pricina se zice că s-ar fi iscat din ură.

Păstorul sufleteșc. Din foaia bisericească, ce apare cu acest nume în Șimleu, a ieșit cu datul 1 Sept. c. Nr. 9 cu cuprins bogat de articoli bisericești. Numărul e împodobit cu portretul părintelui *Moise Brumboiu*, vrednicul paroh al Tohanului vechiu. Portretul e însoțit de câteva notițe biografice, în cari se scoate la iveală activitatea și vrednicia acestui slujitor al altarului.

Un premiu pentru perfecționarea motoarelor. Membrul consiliului comunal din Paris, Dausset, a declarat că are de gând să ofere un premiu de 100.00 lei aceluia, care va reuși să construiască cel mai ușor și mai rezistent motor.

O nouă ciocnire la granița greco-turcă. Lângă Papuli și Narta la granița greacă au avut loc din nou ciocniri între bandele grece cu garzii de frontieră turci. Cinci Greci au fost uciși și unul a fost rănit. Turcii nu au avut nici o pierdere.

Deraierea de tren. Un tren de călători venind din Cherbourg a deraiat Duminecă în stațiunea Bernay. Locomotiva și șase vagoane au fost sfărâmate; mecanicul și fochistul precum și 3 călători au fost uciși, mai sunt 30 de răniți, dintre cari câțiva mai grav.

Revoită din cauza holerei. În mai multe comune din Rusia țărani s-au răsculat din cauza holerei. Astfel în satul Sverkavskoie țărani au atacat pe medic și ajutorul lui și au voit să-i omoare. Dânsii au scăpat numai prin fugă. La Petrikov a fost arestat un țaran, care agita contra medicilor. Dânsul spunea, că numai pe țărani îi amenință holera, pe când pe cei bogați îi cruță.

Bioscopul Apollo atât de plăcut publicului din Brașov, își va începe reprezentațiile în cele dintâi zile ale lunii Octombrie, în hala Reuniunii săsești de cântări. de lângă promenada de jos. Câțiva din implegații bioscopului au sosit deja la Brașov, pentru a face instalațiile necesare.

Ceva despre navigația aeriană.

De Traian Vuia.

(Urmare.)

Toate condițiile, atât cele științifice cât și cele practice ale mașinei de zburat fiind de mult date, ni se pune întrebarea: de ce soluția acestei probleme n'a avut loc mai de timpuriu?

Înainte de toate am făcut observația, că viteza de translație este prima condiție, pentru-ca un aeroplan se poată pluti în atmosferă. E deci absolut necesar, pentru-ca o mașină de zburat să se poată menține în aer, ca ea se obțină o viteză orizontală îndestulătoare. Soluția acestei probleme a părut de o dificultate extremă în ochii cercetătorilor. Astfel Langley (op. cit. pag. 4) susținea, că una dintre cele mai mari dificultăți ale aeroplanului este înălțarea și scoborârea lui sigură (ascend and descend with safety). Chanute (op. cit. pag. 259) scria: »Aceste două din urmă probleme, ridicarea și scoborârea sigură, — fără nici o pregătire pe sol, — par a fi foarte greu de rezolvit și vor fi probabil cele din urmă dezlegate. (This last two problems — the rising and the alighting safely, without special preparation of the ground — seem very difficult of solution, and are probably the last which will be worked out). Aceste cuvinte au darul de a fi cuvinte profetice. Constructorii celor din urmă mașini — este vorba de cele anterioare anului 1906 — n'au priceput la început importanța capitală a acestei probleme, care după dreapta observare a lui Chanute, trebuia se fie rezolvită în urmă, deși constructorii mai vechi arătaseră calea de urmat. Neizbânda mașinilor lui H. Maxim și C. Ader, ca se nu amintesc decât pe cele mai însemnate, au îndepărtat pe aviatorii mai noi dela calea arătată de acești doi cercetători și astfel n'au luat de loc în seamă solicițiile lor indicații. Frații Wright inspirându-se mai mult de exemplul dat de Lillenthal au căutat a face se lungeze mașinele lor întâi pe un plan inclinat, pentru-ca mai târziu să le lanseze prin împingerea obținută prin căderea unei greutate. Tot astfel a procedat și Langley, care a încercat se lanseze mașina sa de o schelă construită pe țărmul unei ape. Procedeu imitat și de francezi, cari au mers și mai departe pe această cale rea, preconizând lansarea cu

plute pe suprafața apei. Acestor erori trebuie se atribuim nesuccesul profesorului Langley și al experimenterilor francezi: Archdeacon, Ferber, Blériot, Voisin, etc. Când pe la sfârșitul anului 1905 trecu în Europa vestea succeselor senzaționale anunțate de frații Wright, cărora însă nu li se da decât puțin crezământ, aviatorii francezi se puseră pe lucru și cunoscând, dintr'un model vechiu trimis de frații Wright lui Archdeacon, precum și din descrieri comunicate anterior în Aeropile, multe din amănuntele mașinei acestora, nu se sfîră a o copia. Modul de lansare, însă, al mașinii Wright le era cu desăvârșire necunoscut.

În primăvara anului 1903 am prezentat un memoriu Academiei de Științe de aici, în care stăruiam asupra importanței lansării aeroplanului pe roate și demonstram că, toate celelalte chestii părăndu-mi-se de mult rezolvite, nu ne mai rămâne decât se construim o asemenea mașină. Memoriul fu pus la dosar, savanții oficiali francezi judecând desigur, pe acea vreme, că ar fi fost nedema din partea lor se dea atenție unui manuscris privitor la mașina de zburat.

În toamna aceluiaș an (1903), începusem construirea unui aeroplan, întreprindere care pe atunci constituia un adevărat pericol. După multe peripeții, mașina abia fu isprăvită în toamna anului 1905, iar experimentarea ei, din lipsa unui teren propice, nu putu avea loc, decât pe la începutul anului 1906. Autorizarea de a face experiențe pe terenul militar de manevre dela Issy-les-Moulineaux n'am obținut-o decât pe la sfârșitul lui Iunie, cu restrângerea, ca experiențele se nu aibă loc decât Duminecă.

Această mașină pretindea, pentru prima oară, se obțină viteza orizontală, înaintând pe pământ prin mijlocirea a patru roate cu cauciu. Aparatul lui Vuia — scria Aeropile din Februarie 1906 — are cel puțin avantajul de a suprima diferitele artificii, la cari s'a recurs până acum pentru lansarea aeroplanelor: tracție cu ajutorul unui automobil sau al unei bărci-automobile (autocanot), lansarea pe șine sau pe planuri înclinate, svărlirea în spațiu prin mijlocirea unor catapulte formidabile: de o rupere de nas sigură pentru experimenter și pentru mașină, etc. Ridicarea în aer, grație sistemului imaginat de Vuia, ar putea avea loc ori și unde și prin mijloacele proprii ale mașinei. Aeroplanul fu experimentat în Montesson la 18 Martie și se ridică cu o mare ușurință dela pământ, dar din cauza lipsei de îndemânare a pilotului, mașina fu aruncată în mijlocul unei țărini și suferi oarecari stricăciuni. Ea fu reconstruită, și modificări devenite necesare la motor, au întârziat încercările până în August, acelaș an. În 19 August mașina se înălță la 4 metri, parcurgând o distanță de 24 metri în aer. Manevrarea greșită o făcu însă se cadă și să sufere din nou stricăciuni.

Dacă fac acest scurt istoric al mașinei mele, e numai pentru ca se fixez un punct important al problemei navigației aeriene. În acel timp, adevărat atunci când mașina mea se ridicase dela pământ, Santos-Dumont, care pretinde a fi primul, care s'a ridicat dela pământ cu un aeroplan cu motor, nici nu concepuse mașina sa, cum nici fixat nu era dacă trebuie se prefere elicopterul ori aeroplanul. (Aeropile, Ianuarie 1906). În vara aceluiaș an terminase însă un aeroplan, copie a aeroplanului Wright, și ignorând modul de lansare precis al acestuia, imaginase o lansare proprie, deși schimbată și complicată, descrisă de Aeropile (Iulie 1906), care consta la început, în atârănarea aeroplanului de un balon, apoi într'un catapult destinat se dea mașinei impulsivitatea primă necesară. (Aici e nevoie să ne amintim datele menționate mai sus). Încercările lui Santos-Dumont au rămas fără rezultat. Rezultatul încercării mele din 19 August în Issy-les-Moulineaux a fost însă cunoscut în cercurile celor interesați și iată ce scria Aeropile din Septembrie 1906, referitor la încercările lui Santos-Dumont: »În 22 August, spre 4 oare dimineața, o nouă încercare fu făcută în acelaș loc. Părăsind faza experiențelor preparatoare Santos-Dumont abordă ridicarea directă prin singurul efect al vitezei și al reacției de susținere a aerului sub aripi. Aparatul împins prin elice înaintă pe cele 3 roate ale carului său elastic fără balon purtător, nici pistă înclinată de lansare, fără nici un fel de artificii. Încercarea fu dintre cele mai încurajatoare și ușurarea aparatului prin propriile sale mijloace destul de vădită, pentru-ca roatele dinainte ale carului se părăsească pământul. Păru însă evident, că motorul de 24 de cai n'ar putea da aeroplanului o viteză îndestulătoare, pen-

tru-ca un zbor complet se aibă loc. Rămâne, deci, stabilit, că Santos-Dumont n'a părăsit bizarele lui mijloace de lansare, decât, după-ce a avut cunoștință de succesul mijloacelor de lansare preconizate de mine. În acelaș număr, revista L'Aérophile scrie: »Am dat deja o descriere amănunțită a foarte interesantului aeroplan imaginat de Vuia; am publicat și un raport asupra încercărilor lui prelininare. (Aérophile din Februarie și Aprilie, 1906.)

(Va urma.)

Bibliografie.

În editura Librăriei Ciurcu din Brașov a apărut manualul didactic: *Curs de Constituție* pentru școlile primare cu limba de propunere română, întocmit pe baza planului ministerial de Erödi Iános insp. reg. de școale și Nicolae Sulică prof. gimn. Prețul 40 bani.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 13 Sept. Prim-ministrul Khuen a avut Duminecă în Viena consfătuiri mai lungi cu ministrul de finanțe Lukacs, cu ministrul de externe Aehrenthal și cu banul Croației Tomasić. După aceea Khuen a fost primit în audiență de Maj. Sa. În audiența aceasta a fost vorba despre activitatea viitoare a camerei și de convocarea delegațiilor. În chestia convocării delegațiilor și a bugetului comun se va ține în 22 l. c. un consiliu comun de miniștri. Convocarea delegațiilor este luată în vedere pe ziua de 22 Oct. Ministrul Khuen a luat parte ieri seară la dineul curții, dat în onoarea misiunii engleze.

Budapesta, 13 Sept. Examenul bacteriologic a stabilit, după cum anunță oficial ministrul de interne, că dintre pacienții suspecti izolați 3 suferă de holeră aziatică.

Presburg, 13 Sept. Pe bordul unui remorcher sosit din Budapesta, un marinar s'a îmbolnăvit, prezentând simptome de holeră. El a fost izolat. Remorcherul a fost desinfecat numai decât și pus la carantină. Un alt caz suspect îl prezintă deținutul Carl Foltyn, care s'a îmbolnăvit în arestul poliției. Numitul fusese adus din Viena. S'a îmbolnăvit de asemenea și o lucrătoare, care prezintă simptome suspecte.

Ambii pacienți au fost izolați.

Atena, 13 Sept. Situația se prezintă excepțional de critică. Atât în armată, cât și în cercurile politice, s'au format două tabere. Una din ele cere retragerea guvernului și alcătuirea unui cabinet mixt. Guvernul a dispus arestarea a 30 sub-ofițeri și a mutat în provincie pe mai mulți ofițeri superiori. Comandantul pieței a interzis tinerilor ofițeri de a lua parte la un dineu politic al partidului popular. Ofițerii și-au manifestat nemulțumirea față de acest ordin, ținând discursuri într'o piață publică.

Roma, 13 Sept. În orașul Neapole s'a ivit colera. Dintre 12 bolnavi 8 au încetat din viață.

Roma, 13 Sept. În Abesinia a izbucnit războiul civil. În 11 l. c. a fost o luptă crâncenă între aderenții împărătesei Taitu și cei ai moștenitorului de tron Lig Iason. Au învins acești din urmă. Lupta s'a întâmplat în provincia Kigra și afirmativ au căzut 1000 de oameni.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Succesorii.

Redactor respons: Ioan Spuderoa.

PENTRU PLANTAREA DE POMI

oferează pomișori: meri, peri.

Iohan Buertesch

ȘCOALĂ DE POMI

Ghimbav Vidombak No. 51.

MOȘIE DE VÂNZARE

O moșie în estensiune de 600 jugăre caută: cu edificile economice necesare, pământ arător excelent și aflătoare în depărtare de 17 km. de la Reghiazul săseș, e de vânzare în întregime sau în părți, cu preț foarte convenabil, în condiții de plată favorabile. Informații mai de aproape de *Ernst Mihály, în Nagyercse, via Körtekapu, comit. Muraș-Turda.* 1-4

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publicului românesc, cu că realitățile nemesești aparținătoare fostului domeniu Conte Latour, de pe teritoriul comunelor Ususău Hoszuszó cu circa 1800 Chelmac (Kelmak), cu circa 1900 și Belotint (Belotinc) cu 3500 jugăre catastrale, pământ arător, livezi, pădure și pășune, sunt DE VÂNZARE.

Toate trei comunele sunt situate de partea stângă a Murașului în comitatul Timiș cercul Lipova.

Informațiuni detaliate de la d-l dr. Aurel Cioban avocat în Lipova. (Lippa. Temes megye).

O societate de asigurare bine cunoscută, caută

ACHIZITORI CAPABILI.

Isvor de câștig rentabil și pentru alte persoane muncitoare și solide, ca venit lateral.

Oferte sub „Asigurare“ la administrația acestui ziar.

Concurs.

Să scrie prin aceasta concurs la postul de învățător secundar la școala comunală din Copăcel (com. Făgărașiu) cu limba de propunere, româna-maghiară.

Vente: a) Salar fundamental 1000 cor., dintre care 340 cor. întregire de salar dela stat; 140 cor. din fondul școlastic al desființatului Regim. rom. I. de graniță, iară 460 cor. din fondul alodiului comunal, precum și 3 □ m. lemne de foc, prețuite în 60 cor.

b) Locuință în natură în edificiul școlii și ¼ jug. grădină.

Învățătorii diplomați, cari doresc a ocupa la acest post, au ași înainta rugărilor trimise și în deajuns documentate cel mult până la 10 Octombrie s. n. la subscrisul președinte eforial:

Copăcel în 6 Sept. 1910.

Valeriu P. Comsia.
Președ. sen. școl.

P. N. Herszényi. Nr. 1142 2-3

AVIS.

comunelor lipsite de pășune

(IZLAZ).

D-l Dr. Emil Babeș adv. în Buda-pesta (Gróf Károlyi-utca 14) ne roagă să avizăm comunele lipsite de izlaz, că în sensul art. de lege 43: 1908 să pot adresa ministrului de agricultură pentru ajutor de stat care se acordă acelor comune în bani, până la 50 procente al prețului în rate anuale. Comunele au să-și înainteze rugări e în scris la acest ministeriu, arătând totodată complexul (pământul) care doresc să-l cumpere, numele proprietarului vânzător, precum și prețul, cu care se poate câștiga teritoriul; e conștient a prezenta totodată și planul (conceptul) contractului de vânzare. — D-l Dr. Babeș e gata a da celor interesați tot ajutorul și toate informațiile de lipsă.

„POPORUL“

Institut de credit și economii societate pe acții în LUGOS

CONCURS

Poporul institut de credit și economii, societate pe acții în Lugos prin aceasta publică Concurs pentru ocuparea:

a. unui post de **funcționar** cu salar anual începător de 1400 coroane și

b. unui post de **practicant** cu salar anual începător de 800 coroane, în rate ușoare anticipative.

Absolvenți ai școlii comerciale superioare, cari au praxă de bancă și posedă pre lângă limba română și limbile maghiară și germană vor fi preferați.

Ofertele provăzute cu atestate în original sau legalisate sunt de adresat direcțiunii până la 20 Septembrie a. cit. ear posturile de ocupat în 1 Octombrie a. cit.

Lugos la 31 August 1910.

Direcțiunea

Hotel Central

Nr. 1

Renovat din nou, odăi frumoase și sănătoase. *Prețurile dela 2 coroane în sus.* Sală mare pentru nunți, banchete, baluri, concerte, etc. *Bucătărie renumită. Restaurant în Grădina Hotelului.* Vinuri curate de Ardeal, Bere Steinbruch, Serviciu prompt Omnibus pentru gară la toate trenurile.

IOSEF WYHANEK, Hotelier

Recomandăm cetitorilor ziarului nostru, Magazinul de haine și Confecțiuni de dame

I. ASCHER

Brașov, Strada Inului Nr. 26.

unde pot cumpăra de superioritate constatată **haine** pentru bărbați, băeți și copii, asemenea și pentru dame și fete: **Jachete, Costume de dame, Foi, Halatur, Bluze, Jupoeane** etc.

Recomandăm Onoraților părinți, ca la începutul semestrului școlar haine de copii și fete să le cumpere numai dela

Magazinul ASCHER,
Brașov, Târgul Inului 26.

Comande cu posta se efectuează complet cu **rambursă.**

Când se comandă, notați lățimea peptului, culoarea stoffii și cam cu ce preț.

1148,2—100.

Pentru ce nu convine se dau banii îndărăt.

Cumpărați cartea veselă și hazlie a lui Noia-Oardin:

„Năzdrăvăniile viteazului Toporâște“

Vânzoala Filisteilor, viclenia Vulpilor Cometul Hăluia, și alte minunăți întâmplare-acum, și scrise cu mult haz pe multe pagini pentru popor. Coperta originală reprezentă pe vestitul opșitar în sat la lei, pecând istorisește despre baron Igi și despre — Goliatu lor. ect. ect. Călăuză la vânzoala viitoare. Prețul 40 bani (20 cruceri) — Se poate comanda dela librăria A. Mureșan Brașov, și dela Administrația Gazetei Transilvane. Vânzătorilor rabatul cuveveuit

Un Magazin mare este **DE INCHIRIAT** strada Porți, No. 8

DE INCHIRIAT

dela Sf. Mihai 2

Odăi, bucătărie, etc.

In strada Vănci, No. 28.

Informații în cancelaria advocațională în aceeași casă.

1161, 2-3

Tipografia Mureșanu Brașov

Târgul Inului nr. 30.

Biroul Tipografiei în curte et. I.

Telefon inter. nr. 226.

Aici se efectuează toate comenzile.

Acest stabiliment este arangiat din nou cu un bogat asortiment de material, cu cele mai frumoase și mai moderne corpuri de litere, provăzut cu toate mijloacele tehnice tipariului, astfel încât ne-a flăm în plăcută poziție de a putea satisface pe terenul grafice, și celor mai rafinate dorințe. Fără concurență, la noul recerut de timpul prezent s'a avântat Tipografia A. Mureșian, prin noua arangiere. Muncitori experți, puteri de primul rang. De aceea ne este posibil a pregăti urgent și cu acuratețe ori ce lucrare cât de extinsă, opuri, Istoriei, volume, monografii, și tot felul de lucrări cât de complicate la noi se efectuează prompt, cu febrilă iuteală, gust și frumusețe artistică, Prețuri moderate.

Ne rugăm pentru spriginirea binevoitoare prin dese comande.

Toate comenzile, scrisorile, mandatele și banii, sunt a se adresa direct la

Direcțiunea Tipografiei A. Mureșian Brașov

LUCRĂRI PENTRU

bănci, Bilanțe, Libele de depuneri executate artistic în toate culorile după dorință. Compturi, adrese Circulare, Scrisori, Firme, DIPLOME, GALANTERII, Bilete de vizită, Logodnă, Cununie, Necroloage. Tot soiul de tabele și anuțe, prețuri foarte moderate. Cele mai moderne tipăriuri comerciale.

Stabiliment de nou asortat și arangiat cu cele mai bogate garnituri

IMPRIMATE, CĂRȚI,

științifice, didactice și literare. — STATUTE, — foi periodice, Prețuiri curente Protocoale tabelarice, tot felul de Invitări la petreceri, logodnă, cununie, în colorii și simple, lucrări artistice executate modern. Toate comenzile vor fi punctual, grabnic efectuate cu prețurile cele mai convenabile.

Atelier de arte grafice stabiliment nou arangiat cu cele mai frumoase litere